

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput VI. Similiter à sanctis Patribus, & sacris Canonibus, unanimique
Canonistarum, ac plurium magni nominis Theologorum sententia,
Christiani hominis officium plenè implere non censentur, qui in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

Quod & tradit Jonas Aurelianensis de Institut. Laic. l. 1. c. 9. Nicolaus I. in respons. ad Consulta Bulgarorum c. 4. aiens, id esse secundum sacra Decretalia. Et idipsum ratio ipsa docet, quia poenitentia vera exterior (inquit B. Albertus Magnus in Paradiso animæ c. 41.) est abstinentia à licitis, cum de illicitis venia postulat. Unde etiam S. Thomas in 4. dist. 15. q. 3. a. 1. dicit, quod qui illicita commisit, oportet etiam à licitis abstinere. Et qualis (amabo!) poenitentia, ubi nulla solitarum deliciarum subtractio? Eiusmodi poenitentem irridet Tertullianus lib. de poenit. cap. 11. Audi S. Joannem Climacum in Scala Paradisi gradu 5. Poenitentia (inquit) est seipsum condemnans cogitatio; est consolationis corporeæ perpetua repudiatio; est voluntaria rerum omnium, quæ affligunt, toleratio; est cruciatum sibi semper opifex; est valida ventris afflictio, &c. Nonne ista belle conveniunt iis, qui vix ulla sibi delicias, vel carnales voluptates subtrahere volunt? Non putat Theodolpus, Aurelianensis Episcopus, qui in Capitulari c. 40. de poenitentia, seu jejunii diebus loquens, abstinentia (inquit) in his diebus omnium deliciarum esse debet.

CAPUT VI.

Similiter à sanctis Patribus, & sacris Canonibus, unanimesque Canonistarum, ac plurimum magni nominis Theologorum sententia, Christiani hominis officium plene implere non censentur, qui in Quadragesima, & aliis diebus jejuniis confectis, à petitione non abstinere debent conjugalis.

38 **C**onjugatos à jejunii observantia excusat Tamarinus n. 37. quando jejunando nequeunt reddere debitum, etiam si partem precibus à debito exigendo avertere possent. Ita etiam Angelus, Bossius, Sanchez, &c. Verum hæc opinio tolerabilis non est. falsaque, erronea, castasque aures & animos offendens, non sine ratione vocatur à Natale Alexandro reg. 3. Quia (inquit) tantum abest ut jejuniis violare possint conjugati, absque mortali peccato, ut conjugale debitum invicem reddant, quin potius optet, ac vehementer fudeat Ecclesia, ut tunc ab opere conjugali abstineant, ut orationi vacent & jejuniis. Idque ipse etiam Spiritus sanctus commendat Joël. 2. Sanctificate jejunium... egrediatu r sponsus de cubili suo, & sponsa de thalamo suo. Et Paulus 1. Cor. 7. monet quidem conjugatos, ne fraudent invicem, sed addit exceptionem, nisi forte ex consensu ad tempus, ut vacetis orationi; Græcus textus addit, & jejuniis. Apostolus quoque Petrus vult quidem viros uxoribus cohabitare, sed juxta scientiam, quasi infirmiori vasculo muliebri impartientes honorem (certis temporibus abstinendo à coitu, inquit Hieronymus lib. 1. contra Jovinianum c. 4. Siquidem si abstinemus nos à coitu, honorem tribuimus uxoribus) ut non impediatur orationes vestra. Ecce (ait iterum Hieronymus) uterque Apostolus, eodem sensu, quia & eodem spiritu, impediti dicuntur orationes officio conjugali. Propter quod præmiserat: Quamdiu impleo officium mariti, non impleo omnium ex parte officium Christiani: quia jejunii tempus, tempus orationis est, & non lætitiæ ac voluptatis, sed poenitentia & mœroris. Ad quod significandum, instante jam diluvio, dicit Scriptura Genes. 7. quod in arcam primò ingressus est Noë, & filii ejus, deinde uxor ejus, & uxores filiorum ejus. Cùm verò egrediendum fuit de arca, dixit ei Dominus: Egredere tu, & uxor tua; filii tui, & uxores filiorum tuorum. Quem ordinem considerans Ambrosius l. de Noë & arca cap. 21. Quæramus (inquit) quâ ratione, quamdiu ingrediebantur in arcam, hic ordo fuit ingredientium, ut primò ip-

se ingrederetur, & filii ejus; inde ejus uxor; & uxores filiorum ejus: quando autem exierunt, commutatum sit. Et respondet, quod littera significat in ingressu abstinentiam generationis, in egressu generationis unum... id est non commiscetur sexus in introitu, commiscetur in egressu. Quia in ingressu mœroris tempus; non lætitiæ erat. Et inde iustus consortio non delectabatur uxoris, vel filii iusti petebant copulam conjugalem. Aperit igitur, velut ordine ipso ingressionis, vocem quamdam iustus emittit, tempus illud non esse concubitum, neque deliciarum, quo omnibus immineret interitus: quia poenitentia & orationis tempus erat. Unde in Evangelio Dominus ait, reprehendens, quod temporibus Noë manducarent, & biberent, uxores ducerent, & filias nuptiarum traderent; & idcirco propter intemperantiam eorum supervenisse diluivum.

Certum proinde videtur multos, & valde multos conjugatos hæc in re nimis intemperantes esse, intemperantiamque ipsorum Deo displicere, quod ne poenitentia quidem & orationis tempore ab uxoribus magis abstinere velint, quam lætitiæ tempore; sed omni tempore velint carnalibus voluptatibus indulgere. Quasi de nihilo scriptum sit Eccl. 3. Tempus amplexandi, & tempus longè fieri ab amplexibus. Quod sancti Patres unanimi sensu hæc tenent intellexerunt, ut poenitentia tempore Christianis longè fieri debeat ab amplexibus. Unde rursus Ambrosius lib. 2. de poenit. c. 10. An illam poenitentiam quisquam putat, ubi... ipsius copula conjugalis usus? Augustinus serm. 205. aliis de diviti. 68. Per alios dies adulteria, fornicationes, omnesque illicitas corruptelas nolite contingere; per hos autem Quadragesimæ etiam à conjugibus abstinete. Et serm. 208. Quicumque etiam estis conjugibus alligati, nunc maxime (in Quadragesima scilicet) Apostolica monita nolite contemnere, ut invicem abstinete ad tempus, ut vacetis orationibus. Quod enim & aliis diebus niliter fit, nimis invidendum est, si modo non fiat. Sermone etiam 204. A conjugali (inquit) concubitu hi dies postulant continentiam. Arbitror (inquit serm. 208.) onerosum esse non debere, anniverfariâ observantia hoc facere conjugatos... quod totâ vitâ sanctæ virgines susceperunt. Sanctus Eligius homil. 16. Diebus Quadragesimæ vos omnibus modis à conjugum commixtione vestrarum, sicut dicit Christianis, abstinere oportet. Theodolpus, Episcopus Aurelianensis, in Capitulari c. 41. Abstinentium est his sacratissimis diebus à conjugibus, & castè, & piè vivendum... Quia penè nihil valet jejunium, quod conjugali opere polluitur. Idipsum tradunt S. Cæsarius serm. 46. in Appendice Augustini 142. Herardus Turonensis Archiepiscopus in suo Capitulari. Nicolaus I. in respons. ad Consulta Bulgarorum c. 9. Solebatque Elpheus, Vintoniensis Episcopus, in capite jejunii Quadragesimalis conjuges à suggestu monere, ut Quadragesimæ tempore, uxores velut sorores habendo, castitatem fervarent, & jejunium, carnem suam macerando, strictè decurrerent.

Quid plura? In Poenitentiali Romano, ab annis plusquam octingentis edito, legitur Decretum istud: Qui in Quadragesima ante Pascha cognoverit uxorem suam, & noluerit abstinere ab ea, annum unum poeniteat... Si per ebrietatem, & sine consuetudine acciderit, quadraginta dies poeniteat. In Orientali quoque Ecclesia, ipsos Communione Paschali, alii que poenit mulctatos fuisse, testatur Balsamon, Patriarcha Antiochenus, in respons. ad q. 10. Marci Patriarchæ Alexandrini, uti videre est pag. 386. Juris Orientalis.

Et quare solemnes celebrationes nuptiarum tempore Quadragesimali sacri prohibent Canones? Respondet Concilium Tolosanum anno 1473. celebratum can. 6. quod sacrorum Canonum iuten-

tio fuit, non tam Ecclesie solemnitates, & nuptiarum benedictiones, quam carnales commixtiones prohibere. Prohibitionem istam solemnitatis nuptiarum diligenter ab omnibus observari jubet Concilium Tridentinum sess. 24. de reform. matrim. cap. 10.

63 Et ideo Prosper Fagnanus in cap. Capellanus de feriis, unanimum Canonitarum penè omnium, & magni nominis Theologorum sententiam esse dicit, carnalem commixtionem in Quadragesima conjugibus esse prohibitam (licet contra sentiant Sotus, Bellarminus, & Sanchez) laudatque pro illa sententia S. Raymundum, S. Antonium, Paludanum, Sylvestrum, Cajetanum, & S. Congregationem Cardinalium, Concilii Tridentini Interpretum; quæ proposito sibi dubio, an matrimonium coram Parocho quocumque tempore contrahi possit? Respondit affirmativè, sed temporibus comprehensis in cap. 10. sess. 24. de reform. matrim. nuptiarum solemnitates, & ad domum, & carnalem copulam prohiberi. Enimverò quare tractatio sponsæ ad sponsum prohibetur? Respondet S. Thomas in 4. dist. 32. q. 1. a. 5. quæstione. 4. quia quando novæ sponsæ traducuntur, animus conjugum magis ex ipsa novitate ad carnalem copulam (id est circa carnalia) occupatur... Et propter hoc illis temporibus, in quibus homines præcipue debent se ad spiritualia elevare, prohibitum est nuptias celebrare. Atqui animus conjugis circa carnalia magis occupatur in copula ipsa carnali, quam in sponsæ traductione. Si ergo propter istam rationem prohibitis est tractatio, multo magis carnalis ipsa commixtio, juxta laudatam traditionem sanctorum Patrum.

CAPUT VII.

Declarantur dies quibus est jejunandum.

- 64 Jejunandum imprimis per totam Quadragesimam, incipientem à feria quarta Cinerum, usque ad Sabbatum sanctum inclusivè, Dominicis exceptis. can. non liceat, & can. non oportet de Consecr. dist. 8.
- 65 2º feriis 4. 6. & Sabbato quatuor temporum can. statutus, & can. jejunium dist. 76. Fallitur proinde Patruis deest. 168. & 169. aiens, quatuor temporum jejunia non esse de jure canonico, nec obligare sub mortali. Simili modo fallitur Burghaber centur. 3. casu 13. dicens, consuetudinem antinendam à pinguedine & larido, diebus & locis, in quibus ova & lacticia permittuntur, introductam non esse absolute animo se obligandi, sed initio ex devotione, postea ex errore credentium adesse obligationem; ideoque vim legis non habere, etsi omnes illam observent. Sed utrique isti opinioni, profectò nimis libera & audaci, communis Doctorum omnium, ac fidelium sentus contradicit.
- 66 3º in vigiliis Nativitatis Domini, & Assumptionis B. Virginis cap. ex parte, & cap. consilium de observat. jejun. ubi etiam adduntur vigilia omnium Apostolorum, præterquam Philippi, & Jacobi, & S. Joannis Evangelistæ. Verùm in Belgio consuetudo obtinuit, ut non jejunetur in omnibus illis vigiliis: nam v. g. in Diocesi Mechalinensi non jejunatur in vigiliis S. Jacobi in Julio, Bartholomæi, Thomæ, Barnabæ, & Mathiæ.
- 67 4º in vigiliis S. Joannis Baptistæ (quæ dum incidit in Festum Corporis Christi, anticipatur feriâ 4. præcedenti, juxta Bullam Urbani VIII. cum exire datam 13. Octobris 1638.) S. Laurentii, Sanctorum omniium, & Pentecostes; etsi non jure scripto, saltem universali Ecclesie consuetudine; hæc aliqui apud Leandrum q. 11. negant ex obligatione jejunandum in vigilia Pentecostes, saltem sub mortali.

Præterea à carnibus abstinendum omnibus feriis sextis (excepta ea in quam incidit Festum Nativitatis Domini) omnibus item Sabbatis totus anni, demptis per consuetudinem in Belgio, & aliis quibusdam locis, iis quæ veniunt à Festo Nativitatis Domini ad Festum Purificationis inclusivè. Item tribus diebus Rogationum, & in die sancti Marci can. Rogationes de Consecr. dist. 3. ubi dicitur quidem esse jejunandum, sed de consilio, non de præcepto, uti Glossa dicit ibidem. Sicubi tamen extat synodale præceptum jejunandi usque ad meridiem, servandum est.

CAPUT VIII.

Declarantur persona obligatæ ad jejunium.

68 Omnes (inquit S. Thomas) ad jejunia ad Ecclesia instituta communiter obligantur, nisi in eis fuerit aliquod speciale impedimentum. Quæ admodum enim fines, propter quos jejunia instituta sunt, omnes concernunt; ita & obligatio jejunii. Unde Leo Magnus serm. 2. de Quadragesima (inquit) maximum, sacratissimumque jejunium, quod observantiam sui universis fidelibus sine exceptione denuntiat. Quia nemo tam sanctus, ut non sanctior; nemo tam devotus, ut non debeat esse devotior. Et S. Basilii orat. 2. de jejunio: Nulla est insula, nec ulla terra continens, non civitas, non gens, ul a, non extremus mundi angulus, ubi non sit auditum jejunii edictum. Quin & exercitus, & viatores, & nauta, & negotiatores, omnes pariter audiunt edictum, & summo gaudio excipiunt. Nequis igitur semet excludat à numero jejunantium, in quo omne hominum genus, omnis ætas, omnes dignitatum formæ censentur.

69 Quàm olim alia fuit, quàm modò sit, idæa obligationis jejunii! Olim summo cum gaudio jejunii suscipiebatur edictum; hodie cum tristitia. Nullus erat olim, quem Patres non hortabantur ad illud; hodie vix ad aliud plerique Casuista anniti videntur, quàm ut ab eo Christianos eximant. Olim mulieribus (inquit Baillius) quàm est naturale respirare, tam est conveniens jejunare; hodie pudor est quàm futilibus, imò ridiculis de causis ipsas excusare contendunt. Uxor (inquit Filiarius) non valet se gratiam servare viro, ob maciem, vel pallorem, à Doctoribus excusatur à jejunio. Et quid Tamburinus? Excusatur (ait) puella, nubere volens, si ex continuato Quadragesimæ jejunio speciositatem faciei (pro modico utique tempore illo) notabiliter minueret, ita ut, eâ visa, de facie extra suum morem notaretur. Grande atique malum, ob quod negligere liceat tam solemne, tamque animabus, corporibusque tanandis necessarium Ecclesie præceptum! Senibus (ait Baillius) levem reddat laborem jam olim contracta cum jejunio familiaritas. Sexagenarii robusti & validi (ait Sanchez l. 7. de matrim. dist. 32. n. 17) non tenentur jejunare. Si tantum Quadragesimæ tempus advenerit (verba sunt S. Chry. ost. serm. 52.) licet cobortes nemo, licet consilium det nemo, etiam si qui negligentissimus fuerit, excusatur, & obligationem ab ipso tempore consilium & cobortationem admittit. Hodie pauci sunt, qui dispensationem non petunt, vel sese jejunare non posse non præcedunt, faciliq; inveniunt Medicos & Casuistas, à quibus excusantur. Nam Caramuel Theol. fundam. num. 1126. & seqq. relatis ad singula pluribus Casuistis: Excusantur (inquit) futores, furtores, barbitonfores, & similes. Prædicatores, Lectores, Confessarii, &c. Advocati, Procuratores, Scriptores, &c. Etiam Musici. Iter agentes, prægnantes, lactentes. Qui ergo manent in mundo, qui debeant jejunare? Sane civet, qui nullam manus habent.